

Partnerska organizacija: CARITAS MOSTAR – MIRJAM
Lokalna koordinatorica: Mirjana Vlaho
Regija: HERCEGOVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA

PREPORUKE ZA IZMJENU LOKALNIH POLITIKA

Uvod

U sklopu IPA projekta – Utjecaj na politike socijalnog uključivanja za višestruko marginalizirane skupine žena i žrtve nasilja tijekom 2011. godine Caritas Mostar odnosno Mirjam kao partnerska organizacija u projektu provela je određene istraživačko-analitičke aktivnosti na području Hercegovačko-neretvanske županije koje su se odnosile na oblasti socijalne zaštite ciljne skupine žena odnosno četiri područja: **stanovanje, zapošljavanje, brigu o djeci i pristup pravdi.**

1. Analiza lokalnih politika

Sačinjen je pregled postojećih općinskih/županijskih propisa (zakoni, odluke, strategije, akcioni planovi) koji na bilo koji način uređuju navedene četiri oblasti. Analizirana je njihova primjena na temelju upitnika koji su poslani na sljedeće adrese: Grad Mostar, općine Čapljina, Čitluk, Jablanica, Konjic, Neum, Prozor-Rama i Stolac, Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi HNŽ, Služba za zapošljavanje HNŽ i Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave HNŽ.

2. Kvalitativna analiza

Izvršeno je kvalitativno istraživanje iz navedene četiri oblasti metodom fokus grupnih diskusija (32 ispitanice) i polustrukturiranih dubinskih intervjua (3 ispitanice) s ciljem sagledavanja problema i potreba ciljne skupine žena.

Na temelju

- ✓ provedenih istraživanja
- ✓ vlastitog iskustva u radu sa ženama žrtvama nasilja
- ✓ rasprave na Okruglom stolu sa ženama iz društvenog i političkog života regije

dajemo sljedeće

P R E P O R U K E

I. STANOVANJE

Status:

Nijedna lokalna zajednica u HNŽ-u nema akcioni plan niti utvrđene modalitete zbrinjavanja žena žrtava nasilja.

Kategorije „žena žrtva nasilja ili hitnost smještaja žena žrtava nasilja i njihove djece“ nisu relevantne u kriterijima za dodjelu socijalnih stanova ni u jednoj općini HNŽ.

Žene žrtve nasilja nisu prepoznate kao socijalna kategorija u HNŽ tako da ne ostvaruju prava na socijalnu pomoć pa tako ni za troškove stanovanja.

Preporuka:

Lokalne zajednice bi trebale voditi računa o tome da se ženama žrtvama nasilja olakša pristup socijalnom stanovanju tako što bi se dio socijalnih stanova kao alternativni vid smještaja predvidio za žene žrtve nasilja ili bi se ženama žrtvama nasilja omogućilo subvencionirano stanovanje tj. sufinanciranje komunalnih usluga, troškova struje, vode, podstanarstva i sl.

Potrebno je izmijeniti Zakon o socijalnoj skrbi u HNŽ na način da žrtva nasilja u obitelji bude prepoznata i definirana kao socijalna kategorija.

II. ZAPOŠLJAVANJE

Status:

Žene žrtve nasilja imaju prednost u određenim programima sufinanciranja zapošljavanja u skladu sa Strategijom zapošljavanja FBiH ali oni nisu uvijek prilagođeni i žene nisu o njima dovoljno informirane.

Preporuka:

S ciljem resocijalizacije žena žrtava nasilja potrebno je posebnu pozornost posvetiti njihovu ekonomskom osnaživanju, jer se tako smanjuje potreba za socijalnim davanjima.

Neophodno je razviti programe zapošljavanja, prekvalifikacije i dokvalifikacije koji bi bili dostupni i prilagođeni ženama žrtvama nasilja.

Potrebno je provoditi informativne kampanje s ciljem upoznavanja žena žrtava nasilja o pravima koja proistječu iz radnog zakonodavstva, dostupnim programima prekvalifikacije, samozapošljavanja ili poticajima za zapošljavanje.

Potrebno je podizati svijest i informiranost potencijalnih poslodavaca o njihovom mogućem angažmanu u sustavu zaštite žena žrtava nasilja.

III. BRIGA O DJECI

Status:

Djeca su uvijek kolateralne žrtve nasilja u obitelji kada je žena žrtva nasilja. S obzirom da njihova majka ne ostvaruje pravo na adekvatnu društvenu pomoć i zaštitu i djeca su zakinuta. I majke i djeca su u HNŽ zakinute za socijalna prava koje ostvaruju majke i djeca u većini drugih dijelova zemlje.

Preporuke:

Potrebno je kreirati sustavnu podršku ženama žrtvama nasilja kako bi mogle pristupiti pravima koja proistječu iz činjenice da se samostalno brinu o djeci.

Institucije sustava trebaju učiniti sve kako bi se ženama žrtvama nasilja olakšao pristup zakonskom pravu na izdržavanje djece.

Potrebno je formirati Alimentacijski fond kako bi bila omogućena isplata izdržavanja u situacijama kada obveznik izdržavanja nije dostupan ili nije u mogućnosti plaćati izdržavanje. Potrebno je izjednačiti uvjete za pristup pravima na socijalna davanja, kao i visinu socijalnih davanja, kako žrtve nasilja u HNŽ ne bi bile dodatno diskriminirane.

Prilikom formiranja politika socijalne zaštite na lokalnoj razini potrebno je žene žrtve nasilja prepoznati kao specifičnu kategoriju korisnika i omogućiti im beneficije prilikom smještaja djece u predškolske ustanove i produženi boravak.

Potrebno je županijskim zakonom regulirati zaštitu prava obitelji s djecom.

Prava na zdravstvenu i socijalnu zaštitu trebaju uvažavati specifične potrebe djece ometene u razvoju uvijek, a pogotovo ako je roditelj koji se brine o djeci istodobno žrtva nasilja.

IV. PRISTUP PRAVDI

Status:

Okvirni zakon o besplatnoj pravnoj pomoći u BiH nije prošao parlamentarnu proceduru te tako nedostaje pravna osnova za besplatnu pravnu pomoć koja u HNŽ postoji samo u okviru nevladinog sektora.

Sudski postupci traju predugo a njihovi troškovi za žene žrtve nasilja predstavljaju prepreku u ostvarivanju njihovih prava.

Žene žrtve nasilja nisu upućene u svoja prava i mehanizme pravne zaštite.

Zaštitne mjere iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji se rijetko izriču.

Preporuke:

Potrebno je olakšati pristup pravdi ženama žrtvama nasilja u sudskim postupcima tako što će se postići ažurnost i skratiti trajanje parničnih postupaka u kojima žrtve mogu ostvariti svoja prava.

Potrebno je osigurati sustavno uređenu besplatnu pravnu pomoć i žrtve nasilja uvrstiti u kategorije korisnika.

Mjerodavno ministarstvo bi trebalo provoditi informativne kampanje kako bi žrtve nasilja upoznalo s njihovim pravima i mehanizmima pravne zaštite.

Potrebno je usvojiti izmjene Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji kako bi se zaštitne mjere izricale i provodile u praksi.

